

Aan:

Het Verbond Sectorwerkgevers Overheid
t.a.v. mevrouw S. Pijpstra
en

de Samenwerkende Centrales voor Overheidspersoneel
t.a.v. de heer J.W. Dieten

verslag hoorzitting d.d. 29-01-2015 **bijlage(n)**

AAC.99 **zaaknummer**

16 februari 2015 **Datum**

Onderwerp:

adviesaanvraag betreffende het al dan niet aanbieden van een
netto pensioenproduct als onderdeel van de ABP-regeling
(tweede pijler product)

I Feiten en procesverloop

Als gevolg van de gewijzigde pensioenwetgeving m.i.v. 01 januari 2015 kan geen pensioen meer worden opgebouwd in de reguliere pensioenregeling (met toepassing van de zgn. 'omkeerregeling'), voor wat betreft het Ouderdomspensioen (hierna: OP) en het Nabestaandenpensioen (hierna: NP) over het inkomen dat boven de € 100.000 per jaar uitstijgt.

De sociale partners die deelnemen in de Pensioenkamer van de Raad voor het Overheidspersoneelsbeleid hebben in 2014 overleg gevoerd over de pensioenopbouw. Dit heeft er toe geleid dat in de zomer van 2014 een pensioenakkoord is gesloten waarin is vastgelegd dat het pensioengevend inkomen binnen de ABP-regeling wordt afgetopt op € 100.000. Vervolgens heeft overleg plaatsgevonden over pensioenopbouw vanaf een pensioengevend salaris boven € 100.000, de zogenoemde netto pensioenregeling. Als input voor het laatstgenoemde onderwerp geldt de nota voor de Pensioenkamer d.d. 12 november 2014 van het ABP, getiteld 'mogelijkheden voor netto pensioen in de ABP regeling' (dit document is overgelegd aan de Advies en Arbitrage Commissie: hierna te noemen: de Commissie). Over de diverse mogelijkheden om over het uitkomen dat boven € 100.000 per jaar uitstijgt een pensioen op te bouwen hebben de sociale partners overleg gepleegd in de vergaderingen van de Pensioenkamer van 13 november 2014, 27 november 2014 en 11 december 2014. Hierbij hebben de S(amenwerkende) C(entrales) voor O(verheidspersoneel) zich op het standpunt gesteld dat – kort samengevat – daarvoor een netto pensioenregeling bij het ABP mogelijk moet worden gemaakt, terwijl het V(erbond) S(ectorwerkgevers) O(verheidspersoneel) heeft kenbaar gemaakt dat het nog niet zover is om daarover te besluiten.

Het overleg heeft niet geleid tot een voor beide partijen aanvaardbaar resultaat. De SCO vragen vervolgens bij brief d.d. 15 december 2014 (eenzijdig) advies aan de Commissie over het gerezen geschil. Het VSO geeft in zijn brief d.d. 18 december aan de Commissie zijn zienswijze weer.

II. Inhoud van het geschil

Ter advisering leggen de SCO de navolgende vraag voor:

'Is het een redelijke uitkomst van het overleg dat de mogelijkheid van een OP netto pensioenproduct in de tweede pijler voor deelnemers met een inkomen boven € 100.000 wordt geblokkeerd, waardoor zij – zelfs als zij dat willen – niet bij hun eigen pensioenfondsen kunnen kiezen voor een aanvulling op hun ouderdomspensioen, hun nabestaandenpensioen of beide pensioenvormen?'

III. Standpunten van partijen

Standpunt SCO zoals verwoord in hun adviesaanvraag d.d. 15 december 2014

De SCO zijn van mening dat een opbouw van OP en NP boven € 100.000 vanaf 01 januari 2015 mogelijk moet worden. Zij wijzen er op dat de wetgever de mogelijkheid van het ontwikkelen en aanbieden van een netto pensioenproduct (het zogenoemde tweede pijler product) door pensioenfondsen nadrukkelijk mogelijk heeft gemaakt. De door de wetgever beoogde maximale keuzevrijheid verhoudt zich slecht met het blokkeren van de keuze voor het pensioenfonds waarin de deelnemer zijn basispensioen opbouwt (dus: bij het ABP).

De SCO benadrukken dat zij telkens aan door werkgevers opgebrachte bezwaren zijn tegemoetgekomen en de werkgevers nadrukkelijk hebben gevraagd hun voorwaarden te formuleren waaronder de ABP-keuze wel geboden zou kunnen worden. De vakcentrales menen dat zij maximale flexibiliteit hebben aangeboden voor wat betreft de productformulering, opting-out-mogelijkheden en besluitvormingstijdstip.

Standpunt sectorwerkgevers zoals verwoord in de zienswijze van het VSO van 18 december 2014

Het VSO merkt op dat de wetgever de mogelijkheid van netto pensioensparen voor opbouw van pensioen boven € 100.000 heeft geboden, maar dat het de keus van de sociale partners is om deze mogelijkheid op te nemen in de ABP-regeling. Het VSO wil/kan deze keus nog niet maken, omdat het nog geen afgerond beeld heeft van de wenselijkheid en de invulling van een netto pensioenvoorziening binnen de ABP-regeling. Het VSO wil een aantal onduidelijkheden ophelderen, zoals of pensioenopbouw vanuit het netto-inkomen bij een pensioenfonds wel aantrekkelijk is voor werknemers. Wellicht is het beter om werknemers te adviseren om gebruik te maken van andere producten die in de markt worden ontwikkeld. In overheidssectoren speelt voorts ook de problematiek van de Wet normering topinkomens en de plicht tot Europees aanbesteden. De keuze voor het netto pensioenproduct moet in samenhang hiermee worden beoordeeld. Een ander aspect betreft de wijziging van de Wet privatisering ABP, die nu aanhangig is in de Eerste Kamer. Indien deze wijziging doorgaat, krijgen sectoren en individuele werkgevers in overheidssectoren, net als in de marktsector, de mogelijkheid om afwijkende afspraken te maken. Wanneer meer duidelijkheid is ten aanzien van de hiervoor opgeworpen vraagstukken, kan het VSO een standpunt bepalen ten aanzien van de wenselijkheid van een netto pensioenvoorziening bij het ABP.

Van een beperking/blokkade van keuzevrijheid is naar het oordeel van het VSO geen sprake. Het verwacht in het voorjaar van 2015 meer duidelijkheid te kunnen bieden, en dan ook te kunnen beoordelen of het aanbieden van regeling door het ABP zinvol of nuttig is. Op dat moment kunnen individuen, eventueel met terugwerkende kracht, hun netto pensioenopbouw (OP) regelen. Voor het NP-pensioen is het VSO bereid met de SCO een tijdelijke voorziening binnen de ABP-regeling te treffen.

IV. Overwegingen van de Commissie

Tijdens de hoorzitting van de Commissie op 29 januari 2015 hebben de sociale partners in aanvulling op de stukken hun standpunt over het onderhavige geschil nader toegelicht.

Op grond van de haar ter beschikking staande stukken en op grond van wat door de sociale partners tijdens de hoorzitting naar voren is gebracht, constateert de Commissie dat partijen verdeeld zijn over het antwoord op door de hiervoor onder II geformuleerde vraag.

Zoals bekend, heeft de Commissie in de loop der jaren bij de behandeling van geschillen de norm 'open en reëel overleg' geïntroduceerd en criteria ontwikkeld ter nadere invulling van deze norm. Het overleg tussen de sociale partners dient naar het oordeel van de Commissie te voldoen aan normen van redelijkheid en billijkheid, waarbij relevant is dat het overleg een open dialoog is (voorstellen moeten bespreekbaar zijn, het uitwisselen van informatie is onvoldoende), het uitzicht moet bieden op een voor beide partijen aanvaardbare uitkomst (de uitkomsten moeten niet van te voren vaststaan), en het overleg moet zorgvuldig, consistent en

duidelijk zijn, waarbij geldt dat partijen oog hebben voor ieders gerechtvaardigde belangen en de bijzondere positie.

De Commissie heeft vastgesteld dat de SCO hun standpunt, – kort geformuleerd - dat het mogelijk moet worden gemaakt om een tweede pijler product (OP) te ontwikkelen bij het ABP, bij wijze van voorstel hebben ingebracht in het overleg in de Pensioenkamer en dat de SCO aan het VSO heeft verzocht om ter zake een (inhoudelijk) standpunt in te nemen, zodat een vruchtbaar overleg kon worden gevoerd. De SCO hechten eraan om een tweede pijler product aan te bieden, zodat aan de deelnemers in het ABP, voor wat betreft het (deel van het) inkomen dat uitstijgt boven € 100.000, een ruime keuze wordt geboden, conform de door de wetgever genoemde mogelijkheden. Op individueel niveau wordt uiteindelijk bepaald of, en zo ja, in de tweede dan wel in derde pijler, gebruik wordt gemaakt van een aanvullend pensioenproduct. De keuze kan betrekking hebben op het NP-pensioen, het OP-pensioen of beiden.

De SCO zijn bereid gebleken om aan eventuele bezwaren van het VSO tegemoet te komen, door de mogelijkheid van opting out per sector onder voorwaarden mogelijk te maken. Tot slot hebben de SCO zich bereid getoond om te schuiven met de datum waarop het tweede pijler product beschikbaar zou moeten zijn. Hiermee hebben de SCO, naar het oordeel van de Commissie, hun gerechtvaardigde belangen – opkomen voor de belangen van hun achterban door aanbieder van een breder scala aan producten – op heldere en consistente wijze kenbaar gemaakt, terwijl ook een handreiking aan het VSO wordt geboden (zoals: opting out per sector onder nader door de sociale partners te formuleren voorwaarden, diversiteit in collectieve producten), waardoor rekening wordt gehouden met de bijzondere positie van de laatste, aangezien ook duidelijk is dat niet alle sectoren dezelfde producten wensen.

Door het VSO wordt aangegeven dat het (vooralsnog) geen inhoudelijk standpunt wenst in te nemen. Het meent dat eerst meer uitzoekwerk moet worden verricht en rekenkundige vergelijkingen moeten worden gemaakt tussen de diverse producten. De Commissie merkt op dat het VSO dit standpunt van meet af aan heeft ingenomen en dat naderhand, ook ten tijde van de hoorzitting, daarin geen wijziging is gekomen. Desgevraagd door de Commissie heeft het VSO ter zitting voorts bevestigd dat aan zijn standpunt inhoudende dat het op dit moment het inhoudelijke gesprek over het tweede pijler product niet wil voeren geen principiële reden(en) ten grondslag liggen.

De Commissie meent dat bij aanvang van het overleg in het vroege najaar van 2014 door het VSO het standpunt nog wel kon worden ingenomen dat uitzoek- reken- en vergelijkwerk nodig/wenselijk werd bevonden, maar dat met het voortschrijden van de tijd dit standpunt naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid niet meer als voldoende aanvaardbaar kan worden aangemerkt. Met de datum van 01 januari 2015 in het zicht heeft de noodzaak tot het innemen van een inhoudelijk standpunt zich meer en meer doen gelden.

De Commissie merkt op dat haar niet gebleken dat het VSO voldoende bereid is tot het voeren van een inhoudelijk overleg, met ruimte voor het bereiken van een voor beide partijen aanvaardbaar resultaat. Hierdoor heeft het ontbroken aan een open dialoog, met uitzicht op uitkomsten.

Het VSO stelt dat het uitzoekwerk en het maken van vergelijkingen noodzakelijk zijn, omdat het slechts een tweede pijler product wenst te laten ontwikkelen, indien dit product duidelijke (financiële) voordelen aan de deelnemers kan bieden. Het VSO wil slechts een product aanbieden 'waar het voor 100% achter kan staan'. De Commissie merkt dienaangaande op dat het VSO in deze er aan voorbij gaat dat slechts in de individuele gevallen kan worden beoordeeld wat voor het betreffende individu een goede keuze is en dat de uiteindelijke keuze ook aan het individu is. Door een tweede pijler product te ontwikkelen worden de keuzemogelijkheden voor het individu uitgebreid, wat de marktwerking en daarmee de doelgroep ten goede komt. Het is onbetwist dat maatwerk uiteindelijk nodig zal zijn. Dit vergt een goede en transparante voorlichting aan de doelgroep, op collectief en op individueel niveau, waarbij van de leden van VSO niet kan worden gevergd het door ABP ontwikkelde product te promoten, zeker niet in die gevallen waarin dat product voor de deelnemers minder gunstig blijkt te zijn.

Meer in het algemeen wordt opgemerkt, dat in de markt de derde pijler producten al worden/zijn ontwikkeld. Zij worden aan de doelgroep aangeboden. Door langer te wachten met het aanbieden van een tweede pijler product wordt de ruimere keuzemogelijkheid van het individu illusoir. Het individu heeft zijn keuze wellicht al gemaakt, waarbij de optie van een tweede pijler product niet kon worden betrokken.

Het voormelde in ogenschouw genomen is de Commissie van oordeel dat de argumenten van het VSO niet als voldoende steekhoudend kunnen worden aangemerkt.

De belangen van beide partijen en de door hen aangevoerde argumenten in haar afwegingen betreffend, komt de Commissie tot het oordeel dat de uitkomst van het overleg dat door sociale partners is gevoerd in de Pensioenkamer niet als redelijk kan worden aangemerkt.

De bovenstaande overwegingen leiden tot het volgende advies.

V. Advies

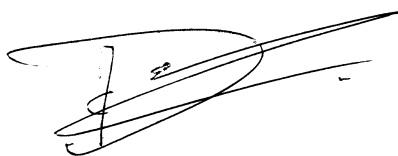
De Commissie adviseert de sociale partners het overleg in de Pensioenkamer zo spoedig mogelijk te hervatten waarbij met toepassing van open en reëel overleg op inhoudelijke wijze wordt gesproken over voorstellen die door de sociale partners worden geagendeerd.

Den Haag, 16 februari 2015

De Advies- en Arbitragecommissie Rijksdienst

J.W. Remkes,
voorzitter

mr. J.C. Dekker,
secretaris

Prof. mr. E. Verhulp
lid

prof. dr. K. Boonstra
lid